

MUCİTLERİMİZ İCATLARIMIZ

Haz: Gürkan ÖZTÜRK

"Patent" kelimesi, belki çok sık karşılaştığımız bir kavram değil. Her şeyden önce yabancı bir kelime. Öte yandan, şu andaki hukuk dilinde kullanılan aynı anlamdaki "ihtira" kelimesi de pek çoğumuzca bilinmez. Bunların ortak manası, "daha önce benzeri olmayan bir şeyi bulmak, türetmek, icat etmek." "Patent hakkı" ise yeni bulunan bir ürünün "imalat imtiyazı" anlamına geliyor.

Gelişmiş ülkelerde oldukça önem verilen patent hakları, ülkemizde de bazı kanunlarla güvence altına alınmış. Fakat uygulamada görülen bazı aksaklıklar, patent sahibi araştırmacı ve mucitlerimizi zor durumda bırakmaktadır. Bu ay size tanıtacağımız Ferda Sözen Bey, bu konuda oldukça derfli. Patentlerini almış olmasına rağmen, ürünlerinin izinsiz olarak taklit edildiğinden ve adli mekanizmanın çok yavaş işlemeden şikâyet ediyor.

FERDA SÖZEN

Ferda Bey'le kendi iş yerinde görüştük. Kendisi, yeni bir şeyler üretmek için kafa yormuş, başarılı olmuş ve çalışmalarının karşılığını tatminkâr bir şekilde almış bir kişi. "1954 yılından beri aktif olarak sanayiinde içindeyim diyor" Ferda Sözen ve ekliyor:

FERDA SÖZEN KİMDİR?

1942 yılında Ankara'nın Kızılcahamam ilçesinde doğdu. Küçük yaştan itibaren sanayi kesimiyle ilişkisi oldu. Ankara'da Teknik Okul'u bitirdi. 1965 yılından beri alüminyum doğrama sanayiinde çalışmalarını sürdürüyor. Kendisinin alüminyum doğrama ve aksesuar üzerine pek çok özgün tasarımı ve ürünleri var. Bunlardan üçü için 1986-87-88 yıllarında patent almış. Yenileri için de hazırlıklarını sürdürüyor.

"İlk önceleri elektronik ve plastik sanayiinde çalıştım. 1965'te, Türkiye'de yeni yeni kullanılmaya başlanan alüminyum malzeme sahasına atıldım." Bu ta-

rihlerde alüminyum inşaat ve aksesuar malzemelerinin tamamen yurt dışından ithal edildiğini söyleyen Ferda Bey, Türkiye'de bu konudaki yerli imalat çalışmalarını ilk başlatanlardan olduğunu belirtiyor.

Pek çoğumuz, yaşadığımız ortamı oluşturan, hayatımızı kolaylaştıran araç, gereç ve malzemelere dikkat etmeyiz. Ferda Sözen'in geliştirdiği ve patentini aldığı ürünler, çok kompleks ve hayranlık verici değil. Fakat oldukça yaygın olarak kullanılan, hemen hepimizin bildiği bazı mekanizmalar. Ferda Bey'in patentleri, alüminyum doğrama kapı ve pencerelere ait menteşe, kilit ve çerçeve tasarım ve ürünlerine ait.

HER ŞEYDEN ÖNCE SANAYİ

Görüşmemiz sırasında ısrarla üzerinde durduğu birkaç nokta var Ferda Sözen'in. Bunlardan biri, sanayinin ülke kalkınmasındaki önemi. Kendisi, Türkiye'de alüminyum doğrama sanayiinin gelişmesinde çok büyük katkısı olduğunu söylüyor. Öte yandan gayretlerinin meyvesini aldığını da hatırlıyor: "Bu çalışmalara başladığımda da bir iş yerim vardı; fakat şimdikiyle kıyaslanamaz. Herhalde şimdiki müessesem 1000 kat daha büyüktür." "Merakı ve yeteneği olan gençlerin muhakkak sanayi alanında gayret göstermesi şart" diyor Ferda Sözen ve ekliyor: "Ben, yaşlı, kendi kendine bir şeylerle uğraşan, yarı aç yarı tok "mucit" görüntüsüne karşıyım. Bence, gençler teşvik edilmeli, ellerinden tutulmalı. Böylece, teknoloji ve sanayi alanında gelişip güçlü bir ülke olabiliriz."